

MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

MANAGEMENT VYCHOVATELE

vyučující

PaedDr. Jan Št'áva, CSc.

Vypracovala : KUPSKÁ MARKÉTA
UČO : 403 618

„Učit lze slovy, vychovávat pouze příkladem.“ Jean de La Bruyère

„Výchova je největší a nejtěžší problém, který je možno člověku uložit.“ Immanuel Kant

„Máme-li děti vychovávat, je třeba, abychom se také stali dětmi.“ Martin Luther

Kvalita školy se stává v současné době předmětem mnoha diskusí. Tradiční posuzování kvality podle formálních kvantitativních výstupů školy se jeví jako neobjektivní. Z toho důvodu byly vytvořeny nové procedury a mechanismy hodnocení kvality. Tyto procedury nazýváme evaluací a tvoří mimo jiné náplň předmětu MANAGEMENT VYCHOVATELE. Zabýváme se všemi otázkami školství, legislativy, normami, prostředím nebo třeba také klimatem a kulturou školy. Tyto obory nejsou pro mě samotnou zase tak velká neznámá.

Již třetím rokem pracuji na nejmenované základní škole jako vychovatelka ve školní družině. Mám na starost děti z prvního a druhého ročníku v počtu třiceti zapsaných žáků. Za tuto krátkou dobu jsem se při tak časově i psychicky vypjatém povolání prozatím nestihla obeznámit se všemi výše uvedenými aspekty školy. Na druhou stranu jsem již schopna si vytvořit svůj názor a zhodnotit některé pozice a stav na naší škole. Jako rodič mám i možnost srovnání se školami, které navštěvují moje dvě děti a je-li to možné, tak se snažím posunout se k lepšímu či některé věci pozměnit.

Pozici vychovatelky hodnotím v mém zaměstnání jako trochu podceňovanou, možná je na ni mnohými učiteli nahlíženo i trochu z patra. Je to i tím, že není vyžadováno přímo vysokoškolské pedagogické vzdělání – učitelství. Každopádně zvládat více než 30 svěřenců, kteří si po svém chtějí užít odpoledne, je někdy až nadlidský výkon.

Nejtěžší zatěžkávací zkouškou je přesun do jídelny. Naše škola nemá jídelnu přímo v budově školy, tudíž musíme odvádět žáky (nejen družinové) na oběd do jídelny místní mateřské školy. I to se stává noční můrou, když učitel musí zvládnout i přes třicet dětí a to i včetně přecházení přes rušnou silnici. I když je jídelna nová, už teď nedostačuje její kapacita a žáci musejí delší dobu čekat. Bohužel se tato situace nedá změnit, protože i naše škola bojuje s nedostatkem volných prostor. Pro narůstající počet žáků a nedostačující kapacitu se našťastí rozhodlo o přístavbě školy. Plánovaná přístavba zvýší počet učeben, které budou potřeba pro rozdělení silných ročníků a na provoz volno časových aktivit, které parazitují v právě volných třídách.

V družině není doporučováno děti k ničemu nutit, pouze navést, motivovat. Tudíž nastává boj o pozornost a snaha o neustálý přísun dobrých nápadů a her. Přihlédneme-li na složení přihlášených dětí, kdy družinu navštěvují i jedinci s různými poruchami chování, není co závidět. Na dlouhou diskusi by byla otázka potřebnosti a využití asistentů pedagoga. Naše devítiletá škola disponuje pouze jedním, lépe řečeno jednou. Asistentka střídavě dochází do čtvrté a druhé třídy, do každé na dvě vyučovací hodiny. Nevím přesně jakými pravidly je asistent přidělován. Požadavek je pravděpodobně vznášen školou a konzultován s pedagogicko-psychologickou poradnou, rodiči. Na tak velkou školu a současný počet žáků

s různými poruchami učení je tento stav žalostný. Vím, že finanční otázka je dnes na prvním místě, ale neohrožuje a nezesnadňuje to práci nám všem?

Bohužel se nepodařilo docílit účasti asistenta pedagoga i ve školní družině a nadále svádíme boj s agresivitou a nepřizpůsobivostí takto postižených dětí. V ředitelně mají až strach, aby vychovatelka neonemocněla, protože nikdo o tento záskok nestojí. Při nějakém konfliktu si až přejí, aby si to všichni alespoň na týden mohli zkusit, včetně paní ředitelky. Vůbec netuší, že při odpolední absenci školnice, se vychovatelka také stává dveřníkem, klíčníkem a kdoví čím ještě. Pobíhá mezi školním dvorem a šatnami, třídami a při náhodné kontrole je plísněna za to, že nechá děti bez dozoru a odchází. Učitel má po každé hodině nárok alespoň na krátkou přestávku, kdy je vykonáván dozor na chodbách. Vychovatelka je na vše sama a aby se bála si odskočit, byť jen na toaletu a mezitím se náhodou něco nestalo.

A když už náhodou dojde vlivem nepřizpůsobivého chování žáka k nějaké škodě na majetku či úrazu, nevyužije paní ředitelka této situace a neinformuje všechny školáky o této nehodě s vyčleněním patřičného trestu, výší škody a s následným preventivním opatřením sloužícím jako odstrašující případ. Tato skutečnost mě velice mrzí, protože otázka kázně by měla být na prvním místě.

Pro srovnání, na ZŠ mé dcery paní ředitelka absolvovala při nemoci vychovatelky několik týdnů ve družině a její názory jsou chápavé a vstřícné. Samozřejmě, že školy nejsou stejné, odlišnost je ve velikosti zařízení, v počtu žáků, ve vybavení, ale není nad vlastní zkušenost.

Za velkou nevýhodu považuji umístění družiny do prostor třídy, kde se většina žáků i učí. Není zde místo na výrobky, pomůcky a hračky. Hračky i hry se o přestávce využívají, rozhazují a nevrací na své místo. Někdy dochází i ke konfliktu s vyučujícím, kdy je řešeno například rozbití nebo ztráta některých učebních pomůcek, přesunování stolečků, židlí. Často to hraničí až s malicherností. Dětem chybí i změna prostředí. Mnozí mohou být frustrováni školním prostředím nebo naopak se takzvaně ve svém cítí sebejistě, na koni. Mnohdy se dožadují např. přesunu do druhé třídy družiny, která je více podobná dětskému pokoji. Je to hlavně dáno tím, že byla v minulosti třída vyhrazena jen pro potřeby družiny a tudíž v ní nechybí sedací souprava, větší množství hraček, záclony, lepší rozmístění stolečků a židliček. Každopádně do budoucna mám jasnou představu o podobě nové třídy. Stěny budou plné barev, obrázků a okna opatřena záclonami. Prostor příjemní koberce se sedacími vaky i množství úložných prostor pro hry a hračky v podobě barevných krabic. Kulaté stolečky se židličkami doplněné květinami a třeba i živým zvířátkem o které bychom se mohli starat. Největší překážkou bude určitě finanční pokrytí nákladů, ale já doufám, že se s tím popereme

a alespoň v některých věcech dostojím svým představám o zútulnění našeho odpoledního království.

Věc, která mě znepokojuje snad každý den, je otázka hygieny, pořádku a nedostatečné práce naší školnice i uklízečky. Družina uvnitř třídy, kde se každý den vyrábí, hraje a současně učí, musí být pro alergiky i zdravé jedince úplnou pohromou. Malým množstvím úložných prostor jsem nucena spoustu věcí stohovat a ukládat jen tak, volně, kde je místo. Je mi jasné, že to není jednoduché, ale o zdraví by nám mělo jít především. Sama musím tedy razit heslo: „Co si člověk sám neudělá to nemá“ a tudíž i já musím stírat prach nebo uklízet.

Během dvou let plánovaných na přístavbu školy se snad už dočkáme nových samostatných prostor pro družinu a dojde k velké úlevě.

Zatím to vypadalo, že mé zkušenosti jsou jen negativní, ale najdou se i takové věci které fungují, pomohou, potěší, jsou prospěšné pro zdravý chod naší školy.

Funguje zde nepřeborné množství kroužků zaměřených na sport, hudbu, výtvarnou kreativitu a na didaktické technologie.

Osvědčeně fungují dvakrát do roka „DNY OTEVŘENÝCH DVEŘÍ“, jenž rodiče hojně využívají, buď jen ze zvědavosti, nebo i s konkrétním poukázáním na určitý problém. Třídu s prací učitele i žáků je možno pozorovat celý den, nebo se dá nahlédnout jen do jednotlivých předmětů.

Za velice prospěšné považuji nainstalování „SCHRÁNKY DŮVĚRY“, která může pomoci i těm kteří se zdráhají otevřeně přijít a již několikrát pomohla odhalit chybu či ukázat na problém nebo jen splnit přání.

Další výborná věc jsou nástěnky. Snažíme se krizové situace čtivou a dětskou formou, danou konkrétní věkové kategorii, dostat do úrovně jejich očí, aby důležité informace, pravidla, pomoc, telefonní čísla byla stále k dispozici. Týká se to jak preventivního programu (šikana, kouření, drogy, domácí násilí) či jen zásad slušného chování zformovaného v desatero třídy. Samozřejmě zůstává dost místa na ukázkou prací žáků s příležitostným zveřejňováním fotografií s popisky z uskutečněných akcí školy.

Velice mi, jako vychovatelce, chybí zpětná vazba s vedením školy, kdy není moc možností projednat potřeby či problémy vychovatelů. Porady vedení s učiteli se uskutečňují v odpoledních hodinách, tudíž není možné je navštívit a člověk se vše dozví jen ze zápisků z porad nebo z druhé ruky od kolegů.

Jen budoucnost může ukázat, že šetřit na důležitých místech jako je vzdělávání, zdraví, preventivní program, se nám opravdu nevyplácí. Možná bude pozdě za čas řešit všechna ta porušení kázně, nesprávné postupy, úspory. Může se rozpadnout i to co dříve bezchybně

fungovalo. Hlavně by si také spousta rodičů měla uvědomit, že škola vše sama nevyřeší, nenahradí jejich funkci a nenaučí to co oni nezvládli. Důležitá je spolupráce s aktivním přístupem.